

Programma

Vierde Nationaal Deltacongres

Donderdag 7 november 2013, Beatrix Theater | Utrecht

Deltabeslissingen in zicht

Inhoudsopgave

Welkom

Programma (ochtend)

Programma (middag)

Kennismaking

Deltaparade

Deltabeslissingen

KNMI -Klimaatscenario's

Franz Edelman Award

Welkom

Graag heet ik u van harte welkom op het Vierde Nationaal Deltacongres. Samen met u werken we aan een veilige en duurzame toekomst van ons land. Met het verschijnen van het Vierde Deltaprogramma op Prinsjesdag hebben we weer een volgende stap gezet naar de deltabeslissingen.

We hebben vandaag een divers programma voor u in petto.

In de ochtend komen prominente sprekers vanuit de overheid en de wetenschap aan het woord. Zij reflecteren vanuit een breed perspectief op de ontwikkelingen en opgaven in het Deltaprogramma. Een speciale gast wordt in het zonnetje gezet en er is natuurlijk aandacht voor de rol van jongeren in het Deltaprogramma.

In de middag besteden we aandacht aan onze omgeving: de maatschappelijke organisaties die hun inbreng hebben in het Deltaprogramma door middel van kennis, inzichten en reflectie. Daarnaast besteden we aandacht aan innovaties: welke innovaties zijn van belang voor het Deltaprogramma?

Op de Deltaparade kunt u zien hoe deze deltabeslissingen gestalte krijgen en hierover in discussie gaan. Verder hebben we aandacht voor de update van de Deltaviewer, het eerste uitvoeringsprogramma van het Deltaprogramma (het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma) en voor de Nationale Visie Kust.

Ik wens u een inspirerende dag toe vol ontmoetingen, inspiratie, kennis en verdieping.

Wim Kuijken
Deltacommissaris

Programma (ochtend)

08.00 uur Registratie en ontvangst

met koffie en thee

10.00 uur Welkom door dagvoorzitter **Eva Kuit**.

Opening door de Minister van Infrastructuur en Milieu **Melanie Schultz van Haegen**.

Hierna vindt de prijsuitreiking van de Franz Edelman Award plaats door **Anne Robinson** (president van INFORMS) aan de deltacommissaris en het team van het Centraal Plan Bureau, de Universiteit van Tilburg, TU Delft, Deltares, HKV Consultants en het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Dit Nederlandse consortium won onlangs deze prestigieuze Amerikaanse prijs voor het project 'Economically Efficient Flood Standards to Protect the Netherlands against Flooding'. Hierbij is een nieuwe rekenmethode ontwikkeld die kan worden gebruikt voor het berekenen van de economisch optimale bescherming van Nederland tegen overstromingen. Het project heeft op een unieke manier bijgedragen aan het verbeteren van de waterveiligheid van ons land en staat centraal in Deltaprogramma 2014.

Vervolgens licht deltacommissaris **Wim Kuijken** de stand van zaken in het Deltaprogramma toe, met speciale aandacht voor de vernieuwingen in het Deltaprogramma op weg naar de deltabeslissingen in 2014-2015, en met concrete voorbeelden van "slimme combinaties".

Drie hoogleraren gaan in een vraaggesprek in op de aanpak, de kwaliteitsborging en omgaan met onzekerheden in de voorbereiding van de deltabeslissingen:

Bas Jonkman (Technische Universiteit Delft), **Pier Vellinga** (Wageningen Universiteit) en **Chris Zevenbergen** (UNESCO-IHE).

Natuurlijk besteden we aandacht aan de **jongeren** in het Deltaprogramma, in aanwezigheid van het Jeugdwaterschapsbestuur.

De bestuurlijke partners in het Deltaprogramma reflecteren aan de hand van concrete voorbeelden op de voortgang van het Deltaprogramma en de voorbereiding van de deltabeslissingen: **Ina Adema** (voorzitter subcommissie Water, Vereniging Nederlandse Gemeenten), **Gerard Doornbos** (vice-voorzitter Unie van Waterschappen), **Jan Hendrik Dronkers** (directeur-generaal Rijkswaterstaat, ministerie van Infrastructuur en Milieu) en **Josan Meijers** (bestuurslid Interprovinciaal Overleg).

Ook dit jaar wordt **een bijzondere gast** in het zonnetje gezet.

Peter Heij (directeur-generaal Ruimte en Water, ministerie van Infrastructuur en Milieu) sluit de ochtend af.

Programma (middag)

12.00 uur **Start lunch**

12.30 uur **Aleid Wolfsen**, burgemeester van Utrecht en voorzitter van het Veiligheidsberaad, verricht de **opening van de Deltaparade**.

Op de Deltaparade in de Expohal treft u dit jaar de ontwikkeling van de vijf deltabeslissingen en wordt u in de gelegenheid gesteld om in gesprek te gaan met deskundigen. Er wordt eveneens aandacht besteed aan het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma en de Nationale Visie Kust.

13.15 uur **Parallel aan de Deltaparade in de Expohal is er een programma in de plenaire zaal**

Maatschappelijke inbreng en innovaties staan centraal in de vorm van pitches en debat aan de hand van vragen uit de zaal. Middagvoorzitters zijn **Eva Kuit** en **Bart van Bussel**.

Opening door **Wiebe Draijer**, voorzitter en kroonlid van de Sociaal-Economische Raad.

13.30 uur De inbreng, kennis en inzichten van maatschappelijke organisaties zijn van belang in het Deltaprogramma. Hoe zien de vertegenwoordigers van organisaties in het Deltaprogramma hun rol in de voorbereiding van de deltabeslissingen?

Blok 1: **Waterveiligheid**

Petra Souwerbren, Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers,
Directeur ARK

Fries Heinis, directeur Vereniging van Waterbouwers

Blok 2: **Zoetwater**

Siem Jan Schenk, vice-voorzitter LTO-Nederland

Roy Tummers, directeur Water bij de Vereniging Energie, Milieu en Water (VEMW)

Blok 3: **Regionale Systemen**

Peter Visser, voorzitter Regionaal Overlegorgaan IJsselmeergebied

Jan Boelhouwer, voorzitter klankbordgroep Rivieren

15.00 uur Innovaties kunnen leiden tot significante kosten- en ruimtebesparing. Een selectie van innovaties wordt gepresenteerd in pitches. Vragen vanuit de zaal worden hierbij betrokken.

Aftrap door **Marike van Lier Lels**

Blok 1: Digitale innovaties in integraal waterbeheer

A. Precisielandbouw voor efficiënt watergebruik, door **Geert Hermans** (business developer bij ZLTO)

Het gebruik van GPS en satellietdata kan worden ingezet om gericht op waterhuishouding en bemesting per perceel (per m²) te kunnen sturen. Dit leidt tot besparing van watergebruik en tot verbetering van waterkwaliteit door verminderde uitspoeling. De relatie tot het Deltaprogramma is zoetwaterconservering en behoud van waterkwaliteit. Dit is ook relevant vanuit internationaal perspectief waar waterbeschikbaarheid vaak een beperkende factor is. Het gebruik van digitale informatie van satellieten en GIS systemen resulteert in innovaties voor optimalisatie van irrigatie, bemesting en monitoren van gewassen.

B. Monitoren op afstand van dijkstabiliteit, door **Onne Rösingh** (directielid IJkdijk en directeur INTECH-IDSS)

Het vroegtijdig identificeren van instabiliteit bij dijken is van cruciaal belang voor veiligheid en de onderhoudsopgave. Gebaseerd op nieuwe digitale informatie zijn nieuwe technologieën ontwikkeld om dijkstabiliteit op afstand te kunnen monitoren (o.a. Live Dijk XL en IJkdijk). Naast de relevantie voor Nederland is er ook op de internationale markt grote interesse in deze technologie. De relatie tot het Deltaprogramma is veelzijdig. Enerzijds vanuit het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma waarbij klemtoon ligt op een duurzaam en betaalbaar dijksysteem om veiligheid te kunnen bieden nu en in de toekomst. Anderzijds sluit het ook aan op het gedachtegoed van de meerlaagse veiligheid waarbij preventie tot de eerste prioriteit behoort. Het digitaal monitoren van dijken kan een significante kostenbesparing opleveren. Ook op de internationale markt is er grote interesse om deze technologie toe te passen.

C. 3Di simulaties ter bevordering van besluitvorming bij calamiteiten, door **Fons Nelen** (directeur Nelen en Schuurmans)

Nieuwe 3Di Waterbeheer richt zich op supersnelle en nauwkeurige waterberekeningen en een realistische visualisatie van rekenresultaten in 3D stereo. Deze innovatie moet breed kunnen worden ingezet in operationeel beheer, ondersteuning bij calamiteiten, watersysteemanalyses of de inpassing in ruimtelijke plannen. De relatie tot het Deltaprogramma is gericht op veiligheid (quick-response bij calamiteiten) waardoor snel en efficiënt kan worden gehandeld door digitale simulaties van dijkdoorbraken en de gevolgen vroegtijdig in kaart te brengen. Met name in stedelijk gebied kunnen de overstromingsconsequenties goed worden gesimuleerd en gevisualiseerd.

Blok 2: Zoetwaterconservering: technische innovaties

A. Freshmaker, Aquifer Storage and Recovery (ASR), door **Koen Zuurbier** (onderzoeker bij KWR Watercycle Research Institute)

De opslag van zoetwater in de ondergrond ten behoeve van watergebruik in droge tijden; het betreft met name infiltratie van regenwater en condenswater dat op energiearme wijze wordt geïnfiltrerd. Een bijkomstigheid is dat het

ruimtebesparend is omdat bovengrondse opslagreservoirs niet meer nodig zijn. De relatie tot het Deltaprogramma is zoetwater conservering en behoud van waterkwaliteit. De presentatie is gericht op de 3 pilots (Nootdorp, Gravenzande en Overzande) met uitleg over waterinjectie voor ondergrondse wateropslag, later hergebruik en slimme kasttechnologieën. Dit ter voorkoming van wateroverlast en kostenefficiëntie.

B. Bellenscherm, verminderen van zoutintrusie, door **Pieter Beeldman** (projectleider haalbaarheidsstudie bellenpluimen Rijn-Maasmonding)

Door middel van een bellenscherm (ook bellenpluim genoemd) worden de zoute waterlaag en de zoete waterlaag gemengd door middel van passerende luchtbellen. Door menging van beide lagen vermindert het binnenkruipen van de zoute tong over de bodem van de Nieuwe Waterweg landinwaarts. De relatie tot het Deltaprogramma is zoetwaterconservering. De presentatie is gericht op uitleg van de werking en het effect ervan. Hoewel er mogelijk ook alternatieve oplossingen zijn, is deze innovatie zeker interessant als exportproduct.

C. Delft Blue Water, efficiënt zoetwater gebruik door combinatie van regenwater en gezuiverd afvalwater, door **Peter Vermaat** (algemeen directeur Evides Waterbedrijf)

Het Westland kampt met een tekort aan zoetwater. De hoeveelheid regenwater is (met name in het groeiseizoen vaak) beperkt - en niet altijd schoon - en het grondwater vaak brak waardoor ontzouting nodig is voordat het bruikbaar is voor de tuinbouw. Delft Blue Water - een samenwerkingsverband van Evides Industriewater, Delfluent Services en het Hoogheemraadschap Delfland - heeft aangetoond dat door nazuivering uit effluent supergietwater geproduceerd kan worden voor irrigatiedoeleinden. Grootschalige uitrol van de methodiek zou kunnen leiden tot het grootste hergebruikproject in Nederland. De pilot heeft een directe relatie met het deelprogramma Zoetwater van het Deltaprogramma. In gebieden waar zoetwater schaars is, worden nieuwe oplossingen gezocht en innovaties ontwikkeld om de zoetwatervoorziening zeker te stellen. De technologie van hergebruik van effluent biedt ook kansen op de internationale markt.

Blok 3: nHWBP, verhoogde veiligheid: kostenbesparingen

Dijkstabiliteit is een essentieel onderdeel in het nHWBP. Dijkverzwaringen hebben over het algemeen te maken met hoge kosten en ruimtegebrek. Via innovatieve oplossingen wordt gekeken hoe deze beperkende factoren kunnen worden overkomen.

A) nHWBP: Verticale filters als ruimtebesparende maatregel ter voorkoming van piping, door **Frans van den Berg** (coördinator programmabureau dijkversterking, Waterschap Rivierenland)

Piping of onderloopsheid is een erosiemechanisme dat een dijk kan ondermijnen en doen bezwijken. Geotextiel, of ook pipingdoeken genoemd, wordt al langer toegepast in de waterbouw, maar de toepassing bij piping is nieuw. De relatie tot het Deltaprogramma is om innovaties te stimuleren om

bestaande dijken te versterken en nieuwe dijken beter te beschermen tegen het fenomeen 'piping'. Met het experiment is nu voor het eerst in een praktijksituatie bewezen dat geotextiel het proces van piping daadwerkelijk kan stoppen.

- B) nHWBP: Een tijdelijk of permanent hoger polderpeil als beheermaatregel ter voorkoming van piping, door **Chris Griffioen** (projectleider Project Overstijgende Verkenning Piping; Waterschap Groot Salland)

Binnen het nHWBP wordt een Project Overstijgende Verkenning (POV-Piping) uitgevoerd naar de omvang van het probleem van piping en naar de werking en toepassing van innovatieve maatregelen. De relatie van de Project Overstijgende Verkenning(POV)-Piping tot het Deltaprogramma is dat het de verwachting is dat innovaties leiden tot doelmatigheid en lagere kosten bij het oplossen van het veiligheidsprobleem dat ontstaat door piping. Er worden innovaties verkend bij het toepassen van de rekenregels waarmee wordt getoetst, bij het samenbrengen van de theorie en de ervaring in de praktijk en bij het nemen van de maatregelen. De overheid, de kennisinstellingen en de private sector werken bij deze verkenning nauw samen. In sommige gevallen is het mogelijk om het probleem van piping op te lossen door het instellen van een tijdelijk of permanent hoger peil binnendijks.

- C) Kansen en de markt: Flood-Alert-app, vroegtijdig waarschuwingssysteem voor overstromingen, door **Pieter-Christiaan van Oranje** (CEO AGT Nederland)

Op het eiland van Dordrecht willen de eilanders liever niet evacueren. Aangezien het een hoog risico gebied betreft, wordt ieder jaar met alle bewoners een watersnoodsituatie geoefend. In het licht van zelfredzaamheid is een waarschuwingssysteem opgezet dat de bewoners vroegtijdig informeert bij escalaties. Nieuwe informatietechnologie en social-media komen bij elkaar in een waarschuwingssysteem. De relatie tot het Deltaprogramma is om vanuit het evacuatieperspectief (derde laag van meerlaagsveiligheid) snel te kunnen schakelen met de bevolking om persoonlijke veiligheid te garanderen. Communicatie en informatievoorziening is daarbij essentieel. In deze tijd van nieuwe informatiestromen is het ontwikkelen van een modern waarschuwingssysteem mogelijk via een innovatief Flood-Alert-App.

16.15 uur **Algemene reflectie** door **Hans van der Vlist** (voorzitter Adviescommissie Water) op de resultaten van de dag.

16.30 uur **Afsluiting en borrel**

Kennismaking

Melanie Schultz van Haegen

Melanie Schultz van Haegen is minister van het ministerie van Infrastructuur en Milieu en is verantwoordelijk voor alle aangelegenheden op het terrein van weginfrastructuur, scheepvaart, ruimtelijke ordening (omgevingsrecht) en water. Zij is politiek verantwoordelijk voor het Deltaprogramma.

Anne Robinson

Anne Robinson is directeur van Supply Chain Strategy and Analytics van Verizon Wireless. Ze is ook president van INFORMS (the Institute for Operations Research and the Management Sciences). Dit is de grootste professional society ter wereld op het gebied van operations research, management science en business analytics.

Bas Jonkman

Bas Jonkman is hoogleraar waterbouwkunde aan de TU Delft. Hij is daar verantwoordelijk voor het onderwijs en onderzoek op het gebied van overstromingsrisico's en waterbouwkundige constructies.

Pier Vellinga

Pier Vellinga is hoogleraar met de leeropdracht "Klimaatverandering en de veiligheid ten aanzien van overstroming" aan de Universiteit van Wageningen. Daarnaast is hij wetenschappelijk directeur van het nationaal onderzoekprogramma Kennis voor klimaat en hoogleraar "klimaatverandering en maatschappelijke implicaties" aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Chris Zevenbergen

Chris Zevenbergen is hoogleraar aan de faculteit Water Science and Engineering van UNESCO-IHE en de faculteit Civiele Techniek en Geowetenschappen van de TU Delft. Daarnaast is hij lid van de Raad van Bestuur van Clean Tech Delta (CTD).

Ina Adema

Ina Adema is burgemeester van Veghel en voorzitter van de Subcommissie Water van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. De gemeenten zijn vanuit hun taken voor de openbare ruimte direct betrokken bij het Deltaprogramma. Ook is zij voorzitter "Ruimte en Water van het Overleg Infrastructuur en Milieu".

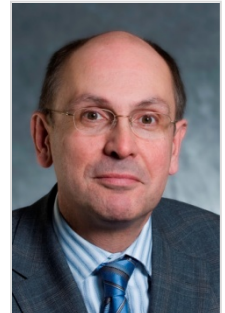
Gerard Doornbos

Gerard Doornbos is dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland en vanuit deze functie bestuurslid van de Unie van Waterschappen (portefeuille internationale zaken en sociale zaken). Namens de Unie van Waterschappen is hij lid van het Bestuurlijk Platform Zoetwater van het Deltaprogramma en van de stuurgroep Deltaprogramma.

Jan Hendrik Dronkers

Jan Hendrik Dronkers is directeur-generaal van Rijkswaterstaat. Vanuit de rol van Rijkswaterstaat als beheerder van het hoofdwatersysteem en als kennisleverancier vanuit de "Waterdienst", is hij met de kennis en de kunde van zijn dienst nauw betrokken bij de voorbereiding van het Deltaprogramma en de uitvoering ervan. Hij is lid van de stuurgroep Deltaprogramma.

Josan Meijers

Josan Meijers is gedeputeerde bij de provincie Gelderland. Zij is verantwoordelijk voor Ruimte, Water, Wonen, Buitenlandse betrekkingen, Luchtvaart en zij zit in het bestuur van het Interprovinciaal Overleg (IPO).

Peter Heij

Peter Heij is directeur-generaal Ruimte en Water bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu en lid van de stuurgroep Deltaprogramma. Het directoraat-generaal is verantwoordelijk voor het Nederlandse waterbeleid, voor de beleidsinbreng van Ruimte en Water, en de coördinatie van de rijksinbreng in het Deltaprogramma.

Aleid Wolfsen

Aleid Wolfsen is burgemeester van Utrecht en voorzitter van de Veiligheidsregio Utrecht als ook voorzitter van het Veiligheidsberaad (hierin hebben alle voorzitters van de Veiligheidsregio's van Nederland zitting).

Wiebe Draijer

Wiebe Draijer is voorzitter en kroonlid van de Sociaal-Economische Raad en bekleedt daarnaast diverse nevenfuncties.

Petra Souwerbren

Petra Souwerbren is directeur bij ARK Natuurontwikkeling. Zij draagt als directeur ARK Natuurontwikkeling bij aan de Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers.

Fries Heinis

Fries Heinis is directeur van de Vereniging van Waterbouwers. De vereniging heeft inbreng in het Deltaprogramma via de deelprogramma's en het Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu (OIM).

Siem Jan Schenk

Siem Jan Schenk is vice-voorzitter en waterportefeuillehouder van LTO-Nederland. De regionale Land- en Tuinbouworganisaties verenigd in LTO-Nederland hebben hun inbreng in het Deltaprogramma via de regionale klankbordgroepen en het Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu (OIM).

Roy Tummers

Roy Tummers is directeur Water bij de Vereniging Energie, Milieu en Water (VEMW), een landelijk opererende belangenorganisatie en kenniscentrum voor zakelijke gebruikers van energie en water. De VEMW heeft inbreng in het Deltaprogramma via het deelprogramma Zoetwater en het Overlegorgaan Infrastructuur en Milieu (OIM).

Peter S. Visser

Peter S. Visser is voorzitter van het Instituut voor Natuureducatie en Milieu en voorzitter van het Regionaal overlegorgaan IJsselmeergebied.

Jan Boelhouwer

Jan Boelhouwer is voorzitter van de klankbordgroepen Kaderrichtlijn Water, Delta Maas en Delta Rijn. Hij is burgemeester van de gemeente Gilze en Rijen.

Marike van Lier Lels

Marike is non-executive director en o.a. lid van de Raad voor de Leefomgeving en infrastructuur (RLI) Dit is het strategische adviescollege voor regering en parlement op het brede domein van de fysieke leefomgeving.

Geert Hermans

Geert Hermans is business developer bij ZLTO, de vereniging van en voor ondernemers in de groene ruimte. Hij ontwikkelde het programma 'Precisielandbouw en Geo-informatie' dat als doel heeft de ontwikkeling en implementatie van innovatieve producten en diensten ten behoeve van een duurzame land- en tuinbouw.

Onne Rosingh

Onne Rösingh is directeur van InTech-IDS, tevens directielid van de Stichting IJKDIJK en mede oprichter van het samenwerkingsverband Dijk Monitoring Nederland.

Fons Nelen

Fons Nelen is directeur van Nelen & Schuurmans en spant zich in voor innovatie en educatie op watergebied. N&S is een adviesbureau op het gebied van Water en IT en (mede) ontwikkelaar van diverse nationale kennisproducten (o.a. Deltaportaal, 3Di, Lizar en VSS).

Koen Zuurbier

Koen Zuurbier is onderzoeker bij KWR Watercycle Research Institute en de Vrije Universiteit Amsterdam. Als geohydroloog onderzoekt hij de opslag van zoetwater in brakke en zoute pakketten, om op deze wijze zoetwateroverschotten vast te houden voor droge perioden.

Pieter Beeldman

Pieter Beeldman is projectmanager bij DG Rijkswaterstaat in Rotterdam bij de afdeling Verkenningen en Planuitwerking. Hij is recent aangetreden als projectleider voor het project Bellenpluimen in de Rijn-Maas monding.

Peter Vermaat

Peter Vermaat is algemeen directeur van Evides Waterbedrijf. Hij is voorzitter van het kernteam Watertechnologie van de Topsector Water en nauw betrokken bij het onderzoeksprogramma Delft Blue Water, een samenwerking tussen Evides, Hoogheemraadschap Delfland en Delfluent.

Frans van den Berg

Frans van den Berg is coördinator programmabureau dijkversterking bij Waterschap Rivierenland. Hij stimuleert technische innovaties. Het programmabureau verzorgt het intern opdrachtgeverschap en de inhoudelijke aansturing van het dijkversterkingsprogramma bij Waterschap Rivierenland.

Chris Griffioen

Chris Griffioen is strategisch adviseur bij het Waterschap Groot Salland en voert de projectleiding over de Project Overstijgende Verkenning (POV)-Piping. De POV verkent op welke manier tot doelmatige oplossingen voor het piping probleem gekomen kan worden.

Pieter-Christiaan van Oranje-Nassau

AGT International wordt in Nederland vertegenwoordigd door AGT Netherlands, dat onder leiding staat van CEO Pieter-Christiaan van Oranje-Nassau. AGT International is een van 's werelds snelst groeiende leveranciers van safety en security-oplossingen in stedelijke omgevingen en tevens op het gebied van vitale infrastructuur en watermanagement.

Hans van der Vlist

Hans van der Vlist is voorzitter van de Adviescommissie Water. De Adviescommissie Water adviseert, gevraagd en ongevraagd, de Minister van Infrastructuur en Milieu. Bij de voorbereiding van adviezen kan de commissie zich laten bijstaan door externe deskundigen, en desgewenst hoorzittingen houden over beleidsuitvoering en ontwikkelingen op het gebied van waterbeheer.

Bart van Bussel

Bart van Bussel is directeur van INFRAM. Als lid van het secretariaat van de Deltacommissie heeft hij aan de wieg gestaan van het Deltaprogramma.

Eva Kuit

Eva Kuit is eigenaar van mediatrainingcentrum 't Krabbenhuis. Ze leidt regelmatig bijeenkomsten waar ze de verbinding maakt tussen politieke idealen, bestuurlijke ambities en de maatschappelijke werkelijkheid.

Wim Kuijken

Wim Kuijken is per 1 februari 2010 door het kabinet benoemd tot deltacommissaris, regeringscommissaris voor het Deltaprogramma. Hij maakt jaarlijks, in overleg met alle betrokkenen, het voorstel voor het Deltaprogramma.

Deltaparade

“Deltabeslissingen in zicht”

Op de deltaparade wordt dit jaar de nadruk gelegd op de deltabeslissingen. Er is daarbij ook aandacht voor het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma en de Nationale Visie Kust. De deltabeslissingen worden gevisualiseerd om zodoende een goede interactie aan te kunnen gaan met de mensen van de deelprogramma's en met de bezoekers. Ook kunt u hier met uw vragen terecht.

Via onder meer factsheets en animaties wordt er dieper op een deltabeslissing ingegaan. Zo zijn er verschillende animaties waarin wordt getoond wat de opgave daadwerkelijk inhoudt. De inhoud van de deltabeslissingen zullen daarnaast ook worden verduidelijkt op panelen en borden.

De deelnemers van de deltaparade zoeken op verschillende manieren de interactie met de bezoekers: zo zijn er (gezamenlijk opgestelde) maquettes en spellen die het verband tussen verschillende deltabeslissingen aangeven. Iedere deltabeslissing legt een eigen accent voor deze interactie. Deze accenten vindt u ook bij de Nationale Visie Kust (denk aan een volledig update van de Kustmaquette) en het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma dat uitleg en informatie geeft over de projecten en verkenningen.

Voor de vragen waar u niet direct van weet aan wie u die kunt stellen, is een informatiestand ingericht. Hier helpen wij u met een antwoord op uw vragen. Voor de samenhang tussen de Deltabeslissingen en de inbedding van "water" in het heden, verleden en toekomst, zijn er een aantal Deltaviewers beschikbaar. Ook het Deltaspel geeft inzicht in de samenhang. Het Deltaportaal zal acte de présence geven en laat de bezoeker zien hoe de deelprogramma's zich baseren op dezelfde gegevens, welke (reken)methodes worden gebruikt en hoe zo de consistentie wordt gewaarborgd.

Deltabeslissingen

Deltabeslissing Waterveiligheid

De waterveiligheid in Nederland krijgt een nieuwe basis: we gaan werken met het systeem van de overstromingsrisicobenadering. Hierbij kijken we zowel naar de kans op een overstroming als naar de mogelijke gevolgen ervan. Het nieuwe beleid is gebaseerd op drie doelen:

1. Basisveiligheid voor iedereen achter de dijk;
2. Maatschappelijke ontwrichting als gevolg van een overstroming zoveel mogelijk voorkomen;
3. Uitval van vitale en kwetsbare functies in een gebied zoveel mogelijk voorkomen.

Deze doelen zijn alle drie relevant en bepalen samen het gewenste veiligheidsniveau tegen overstromingen.

Om de doelen voor waterveiligheid te bereiken, worden drie soorten maatregelen ingezet:

Laag 1: preventieve maatregelen om de kans op een overstroming te beperken;

Laag 2: ruimtelijke inrichting van het gebied om de gevolgen van een overstroming te beperken;

Laag 3: rampenbeheersing om de gevolgen van een overstroming te beperken.

De inzet op meerdere lagen wordt 'meerlaagsveiligheid' genoemd. De preventieve aanpak van laag 1 met dijken en ruimte voor de rivier, blijft voorop staan. Er komen nieuwe normen per dijktraject en dus niet meer zoals in het verleden per dijkkring. In specifieke gevallen waar preventieve oplossingen, zoals dijkversterking of ruimte voor de rivier (laag 1) maatschappelijk of financieel niet of nauwelijks meer mogelijk zijn, kunnen maatregelen via een ruimtelijke inrichting (laag 2) aan de orde zijn. Daarvoor is het belangrijk dat overheden hun rampenplannen (laag 3) op orde hebben en houden en dat ze hierover goed communiceren met hun burgers.

Alle regio's komen dit jaar met een normadvies. Via het Deltaplan Waterveiligheid komt een programmatisch voorstel voor concrete maatregelen. In het Deltaprogramma 2015 (verschijnt op Prinsjesdag 2014) worden de nieuwe normen en maatregelen opgenomen.

Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie

Het moet weer vanzelfsprekend worden om bij de ruimtelijke inrichting van ons land rekening te houden met water. Dat is de essentie van meerlaagsveiligheid. Het tegengaan van schade door extreem weer, hitte en lange droogte in de stedelijke omgeving is daarnaast voor ons allen van belang. Door te kijken naar de fysieke kenmerken en de overstromingskans in het gebied waar een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt, kun je een afweging maken welke ruimtelijke maatregelen je zou moeten nemen om de gevolgen van een dijkdoorbraak, hevige neerslag, hitte en droogte te beperken.

De ambitie is om het ruimtelijk beleid zowel binnen als buitendijks meer water- en klimaatbestendig te maken en om het waterveiligheidsbeleid binnendijks meer ruimtelijk te maken. Het blijkt in de praktijk nog lang niet altijd vanzelfsprekend te zijn om water en ruimte te koppelen. Daardoor blijven nog veel kansen onbenut.

De Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie bestaat uit drie thema's: de klimaatbestendige stad, waterrobuust (her-)ontwikkelen en vitale en kwetsbare functies. De ambitie is om in 2050 te zorgen dat het stedelijke gebied klimaatbestendig is ingericht. Dit kunnen we alleen bereiken als alle partijen in beleid, realisatie en beheer zich er voor inzetten gedurende meerder decennia en als vanaf 2020 iedereen ook klimaatbestendig gaat handelen. Doel van waterrobuust (her-)ontwikkelen is het meewegen van waterveiligheid in ruimtelijke

planvorming tot een vanzelfsprekendheid te laten worden, evenals de succesvolle doorvertaling naar concrete (inrichtings)maatregelen. Bij vitale en kwetsbare functies wordt in eerste instantie gekeken naar gevolgenbeperking. Het gaat immers altijd om specifieke locaties en netwerken met een bijzonder hoog kwetsbaarheidniveau. Doel is doorfunctioneren, snel herstel of milieu- en gezondheidstrampen voorkomen. De aanpak wordt in overleg met de sectoren gekozen.

De Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie is slechts het begin. Het regelt de (politiek gedragen) randvoorwaarden om daadwerkelijk in actie te komen en om de ambitie om te zetten in praktijk. De beweging is al begonnen.

Deltabeslissing Zoetwater

In Nederland hebben we niet altijd genoeg water op het juiste tijdstip, op de juiste plek en van de juiste kwaliteit. Dat betekent dat er nu al knelpunten kunnen optreden in de zoetwatervoorziening in ons land en de verwachting is dat er in de toekomst een groeiend tekort komt aan zoet water voor verschillende doeleinden (bv. landbouw, natuur, industrie). Dit geeft aanleiding om goed te kijken naar de lange termijn strategie.

De Deltabeslissing Zoetwater gaat over de manier waarop we onze zoetwatervoorziening duurzaam en economisch doelmatig inrichten en stelt de volgende nationale doelen voor zoetwater voor:

- Beschermen cruciale maatschappelijke functies (voorkomen van maatschappelijke ontwrichting);

- Bevorderen concurrentie-positie van Nederland;

- Streven naar een gezond en evenwichtig watersysteem;

- Beschikbare water zo effectief en zuinig mogelijk gebruiken;

Deze nationale doelen zijn gebaseerd op de ambities van het rijk, de regio's en de gebruikers.

Een doelmatige en duurzame zoetwaterstrategie richt zich zowel op het aanbod en effectieve benutting van zoetwater en anderzijds op zuiniger omgaan met water door vooral de gebruikers maar ook de waterbeheerders. Dat betekent dat we via de Deltabeslissing Zoetwater transparante afspraken gaan maken over het zogenaamde voorzieningenniveau (welke taak, maatregel kan je van de overheid verwachten in normale en extreme tijden). Het voorzieningenniveau biedt kansen: voor de overheden om het beleid doelmatiger te maken en voor gebruikers om in te kunnen spelen op lange termijn ontwikkelingen (handelingsperspectief).

Om de huidige knelpunten op te lossen en de kansen te benutten, bevat de Deltabeslissing Zoetwater ook een uitvoeringsprogramma met daarin voorstellen voor een aantal concrete maatregelen tot 2028 en mogelijke maatregelen tot 2050. Het uitvoeringsprogramma (deltaplan zoetwater) richt zich ook op het stimuleren van innovaties en veranderingen voor zuinig en effectief omgaan met water.

Deltabeslissing IJsselmeergebied

Het waterpeil in het IJsselmeergebied is bepalend voor de waterveiligheid in het gebied. Verder herbergt het IJsselmeer een enorme zoetwatervoorraad voor het gehele gebied ten noorden van de lijn Amsterdam-Zwolle in ons land. De Deltabeslissing IJsselmeergebied gaat over drie strategische keuzes: de manier waarop we het water afvoeren naar de Waddenzee, het peilbeheer van het IJsselmeer en de zoetwaterstrategie.

In DP2014 is opgenomen dat tot 2050 het water van het IJsselmeer door een combinatie van spuien en pompen naar de Waddenzee kan worden afgevoerd. Hiermee kan het huidige

winterpeil voorlopig gehandhaafd blijven. Voor het peilbeheer na 2050 zijn verschillende keuzes mogelijk: nu al beslissen om het huidige peil te handhaven, nu al beslissen het peil beperkt mee te laten stijgen of nog geen beslissing nemen en de komende decennia beide opties openhouden. De deltabeslissing zal hierover uitsluitend geven.

Voor het peilbeheer wordt in DP2014 voorgesteld om een eerste stap te zetten in een meer flexibel beheer daarvan, gekoppeld aan een bijbehorende inrichting van de buitendijkse gebieden en de randen. Hierdoor wordt de veerkracht van het IJsselmeergebied vergroot en krijgt de beheerder meer mogelijkheden om in te spelen op de wensen vanuit verschillende functies ten aanzien van het peilbeheer.

Als zoetwaterstrategie wordt een samenhangende aanpak voorgesteld van het vergroten van de veerkracht in het hoofdwatersysteem, het nemen van maatregelen in de regionale watersystemen en het stimuleren van besparingen bij gebruikers. Deze samenhang in maatregelen zal tot voorbij 2050 voorzien in de vraag naar zoetwater.

Deltabeslissing Rijn-Maasdelta

De Rijn-Maasdelta is het essentiële overgangsgebied waar rivier en zee samenkomen: het gebied van de grote rivieren, Rijnmond-Drechtsteden en de Zuidwestelijke Delta. Deze deltabeslissing geeft de hoofdkeuzen aan die structurend zijn voor de aanpak van de wateropgaven van deze delta.

De opgave in dit gebied bestaat uit het slim omgaan met meer extreme rivierafvoeren (hoog en laag) in samenhang met zeespiegelstijging, bodemdaling en andere ruimtelijke ontwikkelingen in de delta. Het Deltaprogramma heeft verkend of systeemingrepen zoals een dam met zeeluis in de Nieuwe Waterweg of een ring van rivierkeringen nodig zijn om dit gebied beter te beschermen. Hieruit blijkt dat deze ingrepen niet kansrijk zijn: de afgelopen decennia is een stevig fundament voor waterveiligheid opgebouwd, dat een goede basis vormt voor verdere verbeteringen. Keuzes moeten nog worden gemaakt over waterberging in de Grevelingen. Daarnaast loopt nog onderzoek voor de afvoerverdeling over de Rijntakken. Deze hoofdkeuzes zijn sturend voor het antwoord op de gevolgen van klimaatverandering en voor het advies over de nieuwe normen.

De keuzes die hierover gemaakt worden, bepalen de mogelijke oplossingsrichtingen voor de borging van de veiligheid en zoetwatervoorziening. Zeker is dat in vrijwel het hele gebied maatregelen nodig zijn om de waterveiligheid op orde te brengen en te houden. Met dijken en ruimte voor water kan veel worden opgelost. Voor een aantal gebieden, zoals de Alblasserwaard en langs de Lek, komen verschillende problemen samen, is de situatie complex en zijn daarom ook andere oplossingen nodig. De mogelijkheden van meerlaagsveiligheid worden ook onderzocht. De deltabeslissing zal ook keuzes voor de zoetwatervoorziening bevatten in relatie tot Midden-West-Nederland.

Nieuwsgierig naar de actuele stand van zaken? Bezoek de visualisering van de deltabeslissingen op de Deltaparade, kijk op

<http://www.deltacommissaris.nl/onderwerpen/deltabeslissingen>

KNMI

"Speciale Sessie" over de KNMI-klimaatscenario's 12.30 – 13.15 uur in het Queens Foyer (1^e etage)

"Klimaat in het Deltaprogramma"

Het KNMI werkt aan nieuwe klimaatscenario's voor Nederland waarin de modelprojecties en metingen uit het nieuwe IPCC-rapport zijn verwerkt. Wat er verandert, en wat dit betekent voor de Deltascenario's, hoort u in deze speciale sessie.

Franz Edelman Award

"Speciale Sessie" over de Award en het prijswinnende onderzoek, 12.45 - 13.15 uur plaats in het Queens Restaurant (begane grond)

De Franz Edelman Award wordt jaarlijks uitgereikt door het Institute for Operations Research and Management Sciences (INFORMS®), een internationaal wetenschappelijke vereniging die ook Nobelprijswinnaars onder haar leden telt. Met de Award wil INFORMS de aandacht vestigen op het vakgebied van Operations Research (besliskunde), waarbij wiskundige technieken en modellen worden ingezet om processen binnen organisaties te verbeteren of te optimaliseren. Projecten die voor de Award worden genomineerd, moeten een grote impact hebben op de samenleving, industrie of het bedrijfsleven.

Het project 'Economically Efficient Flood Standards to Protect the Netherlands against Flooding', is in 2013 bekroond met de Franz Edelman Award. De prijs werd begin dit jaar toegekend tijdens de jaarlijkse INFORMS conferentie in San Antonio, Texas. In het project werd samengewerkt door Deltares, het Centraal Plan Bureau, het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, HKV Consultants, de Technische Universiteit Delft en de Universiteit Tilburg. In het kader van het Deltaprogramma ontwikkelden en gebruikten ze een nieuwe rekenmethode voor het berekenen van de optimale dijkhoogtes voor de bescherming van Nederland tegen overstromingen. Bij toepassing hiervan kunnen miljoenen euro's worden bespaard op de kosten van waterveiligheid in Nederland. De gebruikte rekenmethode kan wereldwijd worden ingezet bij het bepalen van optimale dijkhoogtes tegen overstromingen. Deltares voerde voor het project de analyses uit en schreef het eindrapport 'Maatschappelijke kosten-batenanalyse Waterveiligheid 21e eeuw', dat in 2011 werd opgeleverd.

Naast de officiële prijsuitreiking tijdens het ochtendprogramma, is er tijdens de pauze een "Speciale sessie" van 12.45 tot 13.15 uur in het Queens Restaurant, waar u van harte welkom bent. De President van INFORMS zal uitgebreider dan tijdens het ochtendprogramma ingaan op de Franz Edelman Award, de meerwaarde van 'business analytics' voor watermanagement en het prijswinnende onderzoek.

Deltaprogramma

Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met inbreng van de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Het doel is om Nederland ook voor de volgende generaties te beschermen tegen hoogwater en te zorgen voor voldoende zoetwater. In het Deltaprogramma bereiden we vijf deltabeslissingen voor. Dat zijn belangrijke beslissingen die van grote invloed zijn op de toekomst van onze delta. In 2014 worden deze deltabeslissingen aan de politiek voorgelegd.

Het Deltaprogramma kent negen deelprogramma's:

- Veiligheid
- Zoetwater
- Nieuwbouw en Herstructurering
- IJsselmeergebied
- Rijnmond-Drechtsteden
- Zuidwestelijke Delta
- Rivieren
- Kust
- Waddengebied

Het Deltaprogramma staat onder regie van de deltacommissaris, regeringscommissaris voor het Deltaprogramma.

www.Deltacommissaris.nl

Dit is een gezamenlijke uitgave van:

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Ministerie van Economische Zaken

november 2013